

zboru«. »Žirovnikov zbor« je torej vzbudil zavist v nasprotnikih, ki so vsled tega začeli delati kolikor toliko za izobrazbo ljudstva. Zaradi tega tekmovanja menda ni bilo kraja v deželi, kjer bi se bilo razmerno toliko storilo za izobrazbo naroda, kakor se je storilo v Št. Vidu. Dobre posledice gotovo ne bodo izostale. In ko bodo ponehale politične strasti, bo narod to delo vedel tudi ceniti.

»Žirovnikov zbor« je prenehal z rednimi vajami, ko je bil njegov ustanovitelj »iz službenih ozirov« premeščen v Borovnico. Shaja se pa še skorej vsak mesec, ko ga pride Žirovnik iz Borovnice obiskat.

Vendar »pa vsaka reč en čas trpi«, kakor je rekel Kranjec, ko je Francoza zibal, in — tudi ta zbor bo »trpel« samo tako dolgo, dokler si večina članov ne ustanovi lastnih domov. Ko se to zgodi, se bodo pa gotovo še shajali vsaj parkrat v letu, da se pomlade ob spomilih na lepo preživela mladostna leta in utrde v idejah, ki so jih gojili in po katerih so živeli t. j. skrbeli za duševno in materijelno samostojnost in zvesto čuvali, da jim te ne ugonobe — strasti, ki so največje sovražnice srečnega življenja.

Bog živi in čuvaj te srečne ljudi!

Nekaj opazk k IV. zvezku Žirovnikovih „Narodnih pesmi“.

MARKO BAJUK.

Adamičevi oceni v naslovu omenjene zbirke*) pristavljam par kratkih opazk.

Št. 7. je Žirovnik v svoji zbirki zapisal v $\frac{3}{4}$ taktu, Adamič čuti, da to ni prav in si skuša stvar popraviti z razstavljenjem takta, s čimur se približa pravemu taktu za velik korak.

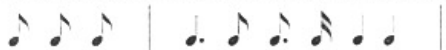
Žirovnikov zapisek in ritmična razpredelba je absolutno nemogoča. Ne poznam še slučaja v naši narodni glasbi, ki bi začel tako, kakor hoče Žirovnik. Vrh tega nasprotuje tej meri mera besedila. Naglašen mora biti zlog »van« mesto »dov«, i. dr.

Pri določitvi takta zadenemo včasih na velike težave. Pomagati si moramo včasih z akcentom besedila, včasih iskati metrične simetrije z vsemogočnim razvozlavljanjem, pri vsem pa moramo biti vedno previdni in ostati, kar mogoče priprosti. Umetnost naše narodne pesmi leži v priprostosti, v jednostavnosti. Vsako umetno razbrskavanje po njej je prisiljeno.

Po Žirovniku ima omenjena pesem to-le mero:

Najdaljša nota je četrta (četrtnina s piko). V besedilu stoji pod to noto zlog **je**, v 2. kitici **mi**, v 3. bolezen in v 4. **ti**. Iz tega morem in smem sklepati, da so vsi povdarjeni. Vsled tega stavim noto na težko dobo, t. j. pred njo postavim taktico.

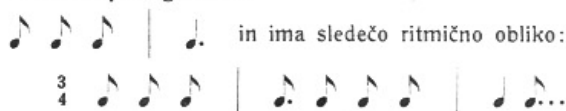

V besedilu je naglašen poleg tega zlog **van**, ki pride na predzadnjo noto, zato smemo poskusiti i tu s težko dobo. Tako dobim mero:

*) Glej „N. A.“ X. 8.

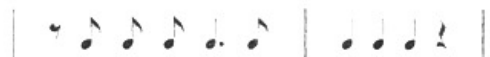
S tem sem razvozljal pravilno takt omenjene številke, ki mu tvori podlago motiv

Ta motiv je kaj navaden v narodni, nič manj pa tudi v umetni glasbi lažjega sloga.

Adamič se je temu ritmu približal s $\frac{3}{4}$ taktom; ako črta nepotrebno osminko pavzo — prikrajša četrtnino prejšnjega takta, dobi pravi ritem, strnivši oba $\frac{2}{4}$ takta v enega ($\frac{3}{4}$).

Da Žirovnikov zapisek ni pravi, dokazuje jasno velika nesimetrija, ki se kaže zlasti v zadnjem polustavku, ki naj bi imel sledečo obliko:

To je nemogoče v priprosti narodni pesmi, ki je vseskozi jednostavnega primitivnega sloga. Zadnji polustavek je podoben prvim trem polustavkom s tem razločkom, da se poje koncem ritardando, kakor je obče navada.

Istotako se mi zdi v št. 8. $\frac{2}{4}$ takt boljši od $\frac{4}{4}$ takta. Tako sega prvi polustavek do zloga »reklia«, torej dva takta, kar je pri nas nekaj vsakdanjega, sicer je analiza skoraj nemogoča.

Št. 10. — pomotoma 9. na str. 11. — je boljša postavljena v tridobni takt ($\frac{3}{4}$ ali $\frac{3}{8}$) kakor v $\frac{6}{8}$. Tako ima zapisano tudi *Dev* v I. zv. 23. št. Mera je daktilična s predtaktom in katelekso v zadnjem taktu.

Št. 21. mora imeti $\frac{2}{4}$ takt, kar se popravi lahko s tem, da se vsak takt razdeli s taktico.

Št. 29. mora stati vsa v dvodobnem taktu: Popravi se to lahko v knjižici tako, da se predpiše v prvem delu alla breve, v drugem pa porazdeljeni $\frac{2}{4}$.

Sklepno pripominjam k melodiji 7. številke, da dvomim, da bi jo pelo ljudstvo tako, kakor jo notira Žirovnik v tretjem in sedmem taktu:

Es me sili naravno navzdol, melodija pa vstaja — sicer celo na nono. Uho zahteva naravno sledeči postop:

Enak postop kaže n. pr. pesem »Jaz sem Kranjčičev Juri« (*Dev* I. št. 3.), »Pojmo na Štajarsko« (*Žirovnik* IV. št. 4.) in dr. Take napake napišem, ako pišem robsko za starcem-pevcem, ki mu pešajo že pluča, velikrat sope, trga stavke in besede, ko zasope, popuste glasilice, ki tudi več nimajo mladeniške prožnosti, glas pade in pevec zapoje »spotoma«, ko hoče zopet v primerno višino, nižji glas, ki ga ima ravno napetost glasilic. Take melodije treba večkrat kontrolirati, najboljšje pa poslušati ženske, ki splošno veliko bolj razločno pojo nego moški.

Enaka mesta — mislim — si sme človek tudi po dobrem čutu in okusu sam popraviti, če niso bistvena.

Te blagohotne opazke sem napisal z najboljšim namenom, da začnemo resno piliti narodne produkte, da pridemo kedaj do resnih in jasnih zaključkov.

